

ตุ้งล้านนา

ตุ้ง คือ ธงแขวนแบบหนึ่งในศิลปะล้านนา ทางภาคเหนือของประเทศไทย ทำด้วยผ้า ไม้ โลหะ ด้าย หรือกระดาษ เป็นรูปแถบยาว ห้อยลง ใช้ประดับ หรือประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ โดยมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับพิธีกรรมที่ใช้ตุ้ง

ตุ้งล้านนา หมายถึงเครื่องใช้ในการประดับหรือใช้ในการประกอบพิธีกรรมอย่างหนึ่งของคนล้านนามีลักษณะเป็นแผ่นวัตถุทำจากผ้าหรือไม้ส่วนปลายจะแขวนห้อยเป็นแผ่นยาวลงมา ตุ้งที่พบในล้านนาส่วนมากจะทำมาจากผ้า กระดาษ ไม้ โลหะ ทองเหลืองหรือโบราณ

ความเชื่อของคนล้านนาเชื่อว่า “ตุ้ง” เป็นสิ่งหนึ่งที่มีส่วนร่วมอยู่ในประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อ ที่ทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ใช้ในงานพิธีทางศาสนา ทั้งในงานมงคลและอวมงคล โดยจะมีขนาดรูปทรงและรายละเอียดแตกต่างกันไป รวมถึงความเชื่อ พิธีกรรมตลอดจนความนิยมในแต่ละท้องถิ่นด้วย ชาวเหนือจึงมีความเชื่อว่า การถวายหรือทานตุ้งนั้นมีส่วนส่งผลหรือได้บุญอย่างมาก

วัตถุประสงค์ของการทำตุ้ง

1. เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์ หมายถึง ธงที่เป็นเครื่องหมายพวกหรือเผ่าต่างๆกำหนดสีสันให้รู้จักจำง่ายเหมือนกับชาติทั้งหลายในโลกที่ใช้ธงเป็นเครื่องแทนปรัชญาหรือความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. เพื่อใช้เป็นเครื่องพิธี หมายถึง การนำตุ้งหรือช่อธงในพิธีเครื่องบูชาเช่นสรวง อย่างเช่นการบูชาท้าว จตุโลกบาลเป็นต้น หากไม่มีช่อธงหรือธง ถือว่าพิธีไม่ครบถ้วน อันเป็นข้อบกพร่อง ทำให้พิธีเสียหรือไม่สมบูรณ์

3. เพื่อเป็นศักดิ์ศรีแก่เทพเจ้า หมายถึง เทพที่สำคัญทั้งหลาย เช่น พระอินทร์ พระนารายณ์ มีช่อธงเป็นเครื่องหมาย เช่นพระอินทร์มีธงสีเขียว เป็นต้น แม้สมมติเทพ เช่น พระมหากษัตริย์ ก็มีธงเป็นเครื่องหมายแห่งยศ และศักดิ์ศรี

4. เพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคล หมายถึง การมีธงหรือ มีช่อประจำอยู่ เช่นเหล่ากองทหารต่างมีธงชัยเฉลิมพลอันเป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศของกองทหารนั้น ทำให้ทหารภูมิใจในความเป็นทหารของตน

ตุ้บสิบสองราศี นิยมทำด้วยกระดาษ ลักษณะของตุ้บสิบสองราศี มีรูปนักษัตรหรือสัตว์ สิบสองราศีในพื้นเดียวกัน เชื่อว่าในครอบครัวหนึ่งอาจมีสมาชิกหลายคน แต่ละคนอาจมีการเกิดในปีต่างกัน หากมีการนำไปถวายเท่ากับว่าทุกคนในครอบครัวได้รับอานิสงค์จากการทานตุ้บเท่าๆ กัน ถือว่าเป็นการสุมทาน ใช้เป็นตุ้บบูชาเจดีย์ทรายในวันสงกรานต์

ตุ้บ 12 ราศี หรือตุ้บ 12 นักษัตร ชาวล้านนา เรียกว่าตุ้บปีใหม่เมือง พื้นตุ้บทำด้วยกระดาษว่าวหรือกระดาษสา บนพื้นตุ้บพิมพ์รูป 12 นักษัตรลงไปใช้ถวายเป็นพุทธบูชาพร้อมกับเจดีย์ทรายในป่าเวณีปีใหม่เมืองของชาวล้านนา โดยตุ้บ 12 ราศีนั้น ถูกจัดอยู่ให้อยู่ใน ตุ้บที่ใช้ในงานมงคล ซึ่งหมายความถึงสิ่งที่ดีงามและเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดี

ปัจจุบัน ตุ้บ หรือ ตุ้บ ในมุมมองของคนรุ่นใหม่อาจเห็นภาพไม่ชัดเจน ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ ตุ้บ หรือ ตุ้บ ก็ยังอยู่ในวิถีวัฒนธรรมความเชื่อของคนอีสาน รวมถึงผู้คนในแถบลุ่มน้ำโขง และถือได้ว่า ตุ้บ หรือ ตุ้บ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตามความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่ควรแก่การบันทึก ศึกษา ไว้ให้ลูกหลานเรียนรู้สืบไป

“ลานวัฒนธรรมตำบลห้วยซ้อ”

ประจำปี ๒๕๖๔

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

ณ วัดเกี๋ยงเหนือ

โดย กองการศึกษาเทศบาลตำบลห้วยซ้อ

